

Riktlinjer för skolornas handlingsplaner mot nätmobbning

Bakgrund

Nätmobbning har blivit ett allt mer förekommande problem för unga i och med de sociala mediernas ökade tillgänglighet. Via de sociala mediernas kanaler kan vem som helst när som helst bli kontaktad. Det går snabbt och enkelt och en mobbare behöver därför inte längre stå ansikte mot ansikte med den som blir utsatt.

Mobbning är sällan anonym. Det börjar ofta i skolan och fortsätter sedan på nätet. Inte ens hemmet är en frizon. Nätmobbning kan därför ses som en förlängning av den traditionella mobbningen. Verbala, fysiska och nätbaserade kränkningar går ofta hand i hand. En konsekvens av mobbning kan vara att utsatta förlorar självkänsla, blir rädda, oroliga och drabbas av depressioner. Både hem och skola har därför ett gemensamt ansvar att motverka nätmobbningen.

Definition av mobbning och nätmobbning

Mobbning är en form av trakasserier eller kränkande behandling som sker upprepade gånger i samband med att någon eller några med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan person eller flera personer skada eller obehag. Mobbning kan ta sig många olika uttryck; såsom utfrysning, våldshandlingar, förödmjukelser, trakasserier, verbala hot, utpressning, retningar, ryktesspridning, ofrivillig inlåsning och förstörelse av egendom. En konsekvens av mobbing kan vara att utsatta förlorar självkänsla, blir rädda, oroliga och drabbas av depressioner.

Nätmobbning är en form av trakasserier eller kränkande behandling mot en eller flera personer som sker upprepade gånger via sociala medier, till exempel via Internet eller mobiltelefoner.

Skollagen kap. 6 och Diskrimineringslagen

Både Skollagen kap. 6 och Diskrimineringslagen föreskriver nolltolerans mot alla former av trakasserier och kränkande behandlingar. Båda lagarna ställer krav på skolor att, med hjälp av hemmen, bedriva ett målinriktat arbete för att förebygga nätmobbning och hantera redan påbörjad nätmobbning.

Utformning av handlingsplanen

För att underlätta förebyggandet och förhindrandet av mobbning ska skolor varje år ta fram två handlingsplaner, en handlingsplan mot kränkande behandling enligt Skollagen kap. 6 och en likabehandlingsplan enligt Diskrimineringslagen. Handlingsplanerna kan sammanföras till en, så länge innehållet uppfyller lagarnas krav.

I handlingsplanen ska det framgå hur skolan avser att arbeta förebyggande. Skolans värdegrund ska tydliggöras och vikten av den betonas. Handlingsplanen ska ge konkreta beskrivningar av förebyggande åtgärder mot nätmobbning samt hur dessa hanteras när de uppkommer. Handlingsplanen ska ge eleverna kunskap om att det är brottsligt att utöva alla former av trakasserier och kränkande behandlingar på nätet. Handlingsplanen ska också skapa förutsättningar för skolelever att diskutera sina upplevelser på nätet. Vidare ska konkreta exempel ges på vad skoleleverna kan göra om de eller någon kamrat blir utsatt för nätmobbning och hur de eventuellt kan få bort oönskat material.

Handlingsplanen ska innehålla en redovisning av hur hanterandet av nätmobbning i föregående års handlingsplan har genomförts. Redovisningen ska vara utgångspunkt för nya handlingsplaner.

Skyldighet att utreda

Skyldighet att utreda gäller så fort det kommer till skolans kännedom att en elev blivit utsatt för nätmobbning eller om en elev känner sig utsatt för nätmobbning. Skolans rektor ska underrättas om att nätmobbning har ägt rum. Det är viktigt att en elev tas på allvar, när han eller hon påtalar att det förekommer nätmobbning.

En utredning bör allsidigt belysa vad som inträffat och analysera orsakerna till händelsen. Utredningen ska omfatta både den eller de elever som känner sig utsatt/utsatta för nätmobbning och den eller de elever som kan ha utfört nätmobbning. Först när alla inblandade har fått möjlighet att yttra sig och ge sin bild av vad som har hänt kan skolan bedöma situationen på bästa sätt.

I vissa situationer kan det vara tillräckligt att genom några frågor få händelsen klarlagd och därigenom utagerad. I mer komplicerade fall av nätmobbning kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och omfatta fler elever samt personal. Skolans insatser ska alltid dokumenteras.

Åtgärdsprogram

Vid allvarliga fall av nätmobbning kan det bli aktuellt att utreda de inblandade elevernas stödbehov och utarbeta åtgärdsprogram. I kapitel 3 § 6-12 i Skollagen (2010:800) finns det bestämmelser som rör utredningen av elevers stödbehov och åtgärdsprogram. Det kan vara aktuellt att utarbeta åtgärdsprogram för såväl den utsatta eleven som för den eller de som utfört nätmobbningen.